EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2020/1875,

annettu 14 päivänä toukokuuta 2020,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston (EASA) (11. syyskuuta 2018 asti Euroopan lentoturvallisuusvirasto) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon liikenne- ja matkailuvaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0074/2020),

A. toteaa, että Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2018 oli 197 871 000 euroa, mikä merkitsee 3,27 prosentin lisäystä vuoteen 2017 verrattuna; toteaa, että 36 915 000 euroa viraston talousarviosta oli peräisin unionin talousarviosta ([2]) ja 102 992 000 euroa oli maksutuloja;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2018 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit ovat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet ovat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2018 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 98,31 prosenttia, mikä merkitsee 1,02 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna; panee lisäksi merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 90,26 prosenttia, mikä merkitsee 3,49 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna;

Tuloksellisuus

2. panee merkille, että kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (ICAO) suoritti viraston tarkastuksen vuonna 2017 ja julkaisi kesäkuussa 2018 tarkastuksen tulokset, jotka vahvistivat hyvin korkean toteutusasteen, jonka perusteella virasto kuuluu maailman kolmen parhaan lentoalan sääntelyviranomaisen joukkoon;

3. panee merkille, että virasto vahvistaa turvallisuusselvityksiin ja turvallisuuteen liittyviä toimintoja ja että se erityisesti kehittää Data4Safety-ohjelmaa, joka tarjoaa big data -alustan ja entistä paremman analysointikapasiteetin Euroopan tasolla;

4. kannustaa virastoa jatkamaan digitalisointipolitiikkaansa;

5. panee tyytyväisenä merkille, että virasto jakaa päällekkäisiin tehtäviin liittyviä resursseja muiden virastojen, kuten Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen, Euroopan koulutussäätiön ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen, kanssa tutkimuksiin, verkko-opiskeluun, pilvipalveluihin ja LinkedIn-palveluihin sekä ympäristötietoisuutta kehittävään koulutukseen liittyvissä toimissa; kehottaa painokkaasti virastoa pyrkimään aktiivisesti lisäämään ja laajentamaan yhteistyötä kaikkien unionin virastojen kanssa;

([1]) EUVL C 279, 8.8.2018, s. 4.
([2]) EUVL C 279, 8.8.2018, s. 5.

6. panee merkille, että vuonna 2018 suoritettiin ulkoinen arvio viraston yhtenäisen ohjelma-asiakirjan laatimiseen liittyvistä prosesseista sekä tavoista, joilla viraston keskeisiä sidosryhmiä kuullaan yhtenäistä ohjelma-asiakirjaa laadittaessa; toteaa, että virasto laatii parhaillaan toimintasuunnitelmaa kohdentaakseen toimia kaikkiin mahdollisesti parannusta vaativiin osa-alueisiin;

7. korostaa viraston ratkaisevan tärkeää roolia varmistettaessa lentoturvallisuuden ja ympäristönsuojelun mahdollisimman korkea taso nopeasti kasvavilla lentoliikennemarkkinoilla; korostaa, että vuosi 2018 oli virastolle merkittävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1139 ([3]) voimaantulon vuoksi; toteaa, että viraston vastuut ja työmäärä lisääntyivät mutta sen resursseja ei lisätty vastaavasti, mikä aiheutti sille merkittäviä haasteita sen tehtävien hoitamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa vuonna 2018 ja johti siihen, että tiettyjen toimintojen toteuttamista jouduttiin lykkäämään tai niiden tärkeysjärjestystä jouduttiin alentamaan; toistaa, että virastolle olisi annettava riittävästi taloudellisia resursseja ja henkilöstöä, jotta se pystyisi hoitamaan sille annetut tärkeät tehtävät, ja toteaa, että työntekijöiden määrä oli 31. joulukuuta 2018 vähentynyt 767:ään (vuonna 2017: 771);

8. muistuttaa viraston panoksesta melua ja hiilidioksidipäästöjä koskevien älykkäiden standardien kehittämisessä sekä sen vastuusta ilmailualan tuotteiden, osien ja laitteiden ympäristösertifioinnissa; katsoo, että lisäresurssien avulla virastolla voi olla johtava rooli ilmailun kestävyyttä parantavien toimenpiteiden kehittämisessä ja toteuttamisessa;

9. on tyytyväinen siihen, että virasto on toteuttanut merkittäviä toimia yhtenäisen eurooppalaisen droonialueen luomiseksi;

10. on huolestunut siitä, että lentoliikenne on houkutteleva kohde kyberhyökkäyksille ja että ohjelmistovirheillä voi olla vakavia seurauksia; kehottaa virastoa yhdessä eurooppalaisen ilmailualan kyberturvallisuuskeskuksen kanssa lujittamaan entisestään eurooppalaisen lentoliikenteen digitaalista häiriönsietokykyä;

11. on huolestunut siitä, että kauko-ohjattujen ilma-alusten järjestelmien tuleva käyttöönotto herättää turvallisuuteen liittyvää huolta väestön keskuudessa; vaatii virastoa ottamaan paremmin huomioon yleiset turvallisuuteen liittyvät huolenaiheet ja rikostentekijöiden syytteeseenpanoon liittyvät viranomaisten huolenaiheet;

12. vaatii virastoa varmistamaan, että unioniin laaditaan niin pian kuin se on turvallisuutta vaarantamatta mahdollista droonien kaupallista myyntiä koskevia yhtenäisiä sääntöjä, joita on helppo noudattaa; on huolestunut siitä, että virastolla ei ole käytettävissään riittäviä taloudellisia eikä henkilöresursseja tätä uutta tehtävää varten;

13. huomauttaa, että viraston talousarviossa oli vuoden lopussa 2 000 000 euron yleinen alijäämä (avustuksiin liittyvät toiminnot olivat 700 000 euron verran ylijäämäisiä ja maksuihin liittyvät toiminnot 2 700 000 euron verran alijäämäisiä); toteaa, että maksuihin liittyvä alijäämä vähennetään kertyneestä ylijäämästä, joka pienenee 54 900 000 eurosta 52 200 000 euroon; huomauttaa, että maksuihin liittyvistä toiminnoista saatavat tulot kasvoivat 1 800 000 euroa vuoteen 2017 verrattuna mutta että henkilöstökustannukset nousivat 3 700 000 euroa, hallintokustannukset 900 000 euroa ja toimintamenot 2 600 000 euroa; toteaa, että avustuksiin liittyvissä toiminnoissa avustuksen korottaminen 2 000 000 eurolla riitti kattamaan hallintokustannusten 100 000 euron ja toimintamenojen 1 400 000 euron kasvun;

14. on tyytyväinen viraston toimintaa tehostaviin toimiin, kuten Lean Efficiency Agility -ohjelman käynnistämiseen ja muihin tehostamisaloitteisiin, joiden tuloksena työmäärä väheni yhteensä 16 kokoaikaisen työntekijän työpanoksen verran ja virasto saattoi järjestellä henkilöstöä uudelleen ja selviytyä lisääntyneistä tehtävistä ja aiempien toimintojen muuttuneista laatuvaatimuksista; pitää niin ikään myönteisinä digitalisaation ja automaation lisäämistä ja taloushallinnon prosessien yksinkertaistamista, joiden ansiosta 86 prosenttia rahoitustoimista käsitellään paperittomina;

15. on hyvillään siitä, että virasto on pannut täytäntöön tilintarkastustuomioistuimen suosituksen varmistaa tilinpitäjän riippumattomuus ja että tilinpitäjä raportoi toiminnastaan nyt viraston hallintoneuvostolle ja hallinnostaan viraston pääjohtajalle;

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1139, annettu 4. heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1).

16. on tyytyväinen siihen, että viraston hallintoneuvosto on hyväksynyt väärinkäytösten paljastamista koskevat ohjeet, ja kehottaa virastoa varmistamaan niiden täytäntöönpanon; panee merkille, että sisäinen tarkastus toteutti vuonna 2018 eettisen arvioinnin, joka kattoi menettelysääntöjä, eettisiä periaatteita ja petoksia koskevat osa-alueet, ja toteaa, että arviointikertomuksen luonnos on määrä julkaista vuoden 2019 alussa; toistaa tässä yhteydessä, että on tarpeen ottaa käyttöön suojatoimia eturistiriitojen varalta;

Henkilöstöpolitiikka

17. panee merkille, että 31. joulukuuta 2018 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 95,74 prosenttia ja että 651 väliaikaista tointa unionin talousarviossa hyväksytyistä 680 väliaikaisesta toimesta oli täytettyinä (vuonna 2017 hyväksyttyjä toimia oli 678); panee merkille, että vuonna 2018 virastossa työskenteli lisäksi 83 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 19 kansallista asiantuntijaa;

18. panee huolestuneena merkille, että viraston mukaan eri sukupuolet eivät olleet vuonna 2018 tasapuolisesti edustettuina ylemmässä johdossa (neljä miestä ja yksi nainen) eivätkä hallintoneuvostossa (26 miestä ja kolme naista);

19. panee merkille, että virasto osallistui komission ”Naiset ja liikenne” -aloitteeseen, jolla pyritään vahvistamaan naisten työllistymismahdollisuuksia kaikilla tasoilla; panee tyytyväisenä merkille, että virasto on perustanut sukupuolten tasapuolista edustusta käsittelevän työryhmän antamaan suosituksia siitä, miten nykyinen huomattava epätasapaino voidaan korjata;

20. kehottaa virastoa laatimaan pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehyksen, jossa käsitellään sen henkilöstön työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, syrjimättömyyttä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

Hankinnat

21. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että virasto sitoi komission kanssa tehtävään arkistointipalveluita koskevaan sopimukseen tarkoitetut varat noin kahdeksan kuukautta sen jälkeen kun sopimus oli uusittu; toteaa, että varainhoitoasetuksen mukaan varat olisi sidottava ennen sitoutumista oikeudellisiin velvoitteisiin; panee merkille viraston vastauksen, jonka mukaan sitominen hyväksyttiin ennen laskun saamista mutta yksikön toiminnan jo alettua, minkä vuoksi jälkikäteen tehty sitoumus oli poikkeus; kehottaa virastoa tekemään talousarviositoumukset ennen oikeudellisia sitoumuksia;

22. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta huolestuneena merkille, että virasto oli päättänyt tehdä volyymiltään enintään 5 000 000 euron suuruisten data-analyysipalvelujen hankkimiseksi puitesopimuksen yhden ainoan toimeksisaajan kanssa *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistun avoimen menettelyn perusteella; panee kuitenkin merkille, että puitesopimuksen ehdot eivät olleet riittävän yksityiskohtaisia mahdollistaakseen reilun kilpailun, koska vaatimukset eivät olleet vielä tiedossa, kun hankintamenettely järjestettiin; muistuttaa, että varainhoitoasetuksen mukaan hankintaviranomaisen on tällaisessa tilanteessa tehtävä puitesopimuksia useiden toimeksisaajien kanssa ja yksittäisissä hankinnoissa on käytettävä valittujen toimeksisaajien välistä kilpailumenettelyä; panee merkille viraston vastauksen, jonka mukaan se valitsi yhden toimeksisaajan kanssa tehtävän puitesopimuksen useiden toimeksisaajien kanssa tehtävän puitesopimuksen sijasta, sillä jälkimmäinen vaihtoehto olisi johtanut toimeksisaajan vaihtumiseen puitesopimuksen aikana, millä olisi ollut vakavia seurauksia sen johdonmukaisuuden ja oikea-aikaisen päätökseen saattamisen kannalta; kehottaa virastoa laatimaan puitesopimuksia, jotka mahdollistavat reilun kilpailun ja takaavat rahalle saatavan vastineen;

23. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että toisessa viraston ydintoimintaan eli sertifiointitehtävien ulkoistamiseen liittyvässä hankintamenettelyssä virasto teki sopimuksia ottaen huomioon vain palveluiden laadun arvioimatta niiden hintaa; panee lisäksi merkille, että virasto teki sopimuksen yhden toimeksisaajan kanssa ennen kuin se oli saanut todisteita siitä, ettei toimeksisaaja ollut tilanteessa, joka sulkisi sen pois menettelystä; panee viraston vastauksesta merkille, että tätä viraston nimenomaista toimintaa ei ole käsitelty varainhoitoasetuksessa; toteaa myös, että ei ollut sellaista riskiä, että virasto saisi palveluja kelpaamattomalta palveluntarjoajalta, koska poissulkemisperusteisiin liittyvä näyttö toimitettiin ennen mitään tehtävien myöntämistä; kehottaa virastoa varmistamaan, että sopimukset allekirjoitetaan vasta sen jälkeen, kun poissulkemisperusteet on tarkistettu;

24. ottaa huomioon vastuuvapauden myöntävän viranomaisen huomautukset ja havainnot, jotka koskevat joidenkin sellaisten komission kehittämien välineiden käyttöä, joiden tarkoituksena on ottaa käyttöön yhteinen ratkaisu tietojen vaihtamiseksi sähköisesti julkisiin hankintamenettelyihin osallistuvien kolmansien osapuolten kanssa (sähköiset hankintamenettelyt), ja toteaa, että virasto on tammikuusta 2018 alkaen tarjonnut kaikille toimittajille mahdollisuuden esittää laskut sähköisessä muodossa; panee lisäksi tyytyväisenä merkille, että vuoden 2018 loppuun mennessä 80 prosenttia laskuista saatiin sähköisessä muodossa; toteaa kuitenkin, että sähköisesti saatujen laskujen käsittely sekä laskutietojen kirjaaminen tapahtuu manuaalisesti, koska sitä pidetään järkevimpänä ratkaisuna;

Eturistiriitojen ehkäiseminen ja hallinta sekä avoimuus

25. ottaa huomioon vastuuvapauden myöntävän viranomaisen huomautukset ja havainnot viraston suorittamasta arvioinnista, joka koski sen puolueettomuutta ja riippumattomuutta koskevia toimia ja eturistiriitojen estämistä ja vähentämistä, sekä sidonnaisuusilmoitusten tekemisen, tarkastelun ja päivittämisen laajentamisen koskemaan koko henkilöstöä ja toteaa tähän liittyen, että virasto sai toukokuun 2019 lopulla etiikkaa, petosten torjuntaa ja eturistiriitoja koskevan sisäisen tarkastuksen lopullisen tarkastuskertomuksen, jossa esitettiin yleisesti myönteinen johtopäätös hallinta- ja valvontajärjestelmistä; panee lisäksi merkille, että virasto on laatinut sisäisen tarkastuksen suosituksiin liittyvän toimintasuunnitelman ja että se aikoo maaliskuun 2020 loppuun mennessä tarkastella viraston henkilöstöä ja valituslautakunnan jäseniä koskevia menettelysääntöjä ja se aikoo myös tarkastella menettelyä, joka koskee valituslautakunnan jäsenten sidonnaisuuksien julkista ilmoittamista;

26. panee merkille, että 62 prosenttia viraston tuloista muodostuu maksuista; panee merkille viraston näkemyksen, jonka mukaan se, että hakijat suorittavat maksuja, ei välttämättä merkitse eturistiriitaa;

Sisäiset kontrollit

27. panee merkille, että sisäinen tarkastus tutki vuonna 2018 kaikki keskeneräiset toimet, jotka liittyivät toiminnan jatkuvuuteen, tietoturvan hallintaan sekä ilmailualan turvallisuutta koskevaan eurooppalaiseen suunnitelmaan, ja vahvisti niiden täytäntöönpanon;

28. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus julkaisi vuonna 2018 tarkastuskertomuksen viraston strategisesta riskienarvioinnista ja tietotekniikasta (”Strategic Risk Assessment including IT in EASA”); toteaa myös, että virasto laati toimintasuunnitelman käsitelläkseen joitakin mahdollisesti parannusta vaativia osa-alueita;

29. toteaa, että viraston oma sisäinen tarkastus toteutti vuonna 2018 neljä tarkastustoimeksiantoa arvioidakseen, oliko asiaa koskevia säännöksiä noudatettu, prosessin tavoitteet saavutettu ja keskeisiä riskejä lievennetty asianmukaisesti; panee merkille, että tämä varmuustaso esitettiin kaikissa arvioinneissa ja että suosituksissa esitettiin joko valvontaympäristön tai prosessien kokonaistehokkuuden parantamista; toteaa lisäksi, että vuonna 2018 tehdyssä neljässä seurantatarkastuksessa havaittiin, että jäännösriskit olivat vähentyneet huomattavasti hyväksyttävälle tasolle ja että kaikki keskeneräiset toimet oli toteutettu siten, että lopulliset toimet oli tarkoitus saada päätökseen vuoden 2019 kolmanteen vuosineljännekseen mennessä;

30. kehottaa keskusta keskittymään tutkimustensa tulosten levittämiseen suurelle yleisölle ja pyrkimään saavuttamaan yleisön sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien kautta;

31. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 14. toukokuuta 2020 antamaansa päätöslauselmaan ([4]).

([4]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0121.